

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„KOROŠKI SLOVENEK“
 Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
 Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
 Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List
za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.
 Stane četrletno: 1 šiling.
 celoletno: 4 šilinge.
 Za Jugoslavijo
 četrletno: Din. 25.—
 celoletno: Din. 100.—
 Pozamezna številka 10 grošev.

Leto VIII.

Dunaj, 5. decembra 1928.

Št. 49.

Deželni proračun

za leto 1929., ki je bil predložen deželnemu zboru 21. novembra, izkazuje v rednem gospodarstvu 19,894.936 S dohodkov, 22,090,229 S izdatkov, 2,195.293 S pramankljaja; v izrednem 251.360 S dohodkov, 2,430.634 S izdatkov, 2,149.274 S pramankljaja; skupnega pramankljaja tedaj 4,344.567 šilingov.

Poročevalec dež. svet. Schumy pripomni, da je deželna vlada postavke proračuna že sama tako skrčila, da se ne bo več dosti spremenil kar se tiče potrebe. Drugače je z dohodki, ker še ni mogoče ugotoviti, kaj bo dobila dežela od nove delitve davkov.

Za upravne uradnike in učiteljstvo je vpostavljenik 11,979.880 S. To pa še ni vse, zakaj tudi v drugih upravnih skupinah so uradniki, v različnih učnih zavodih, deželni davkarji, bolnicah itd. Za celotno uradništvo je treba 13,434.597 S, to je 60 odstotkov vseh izdatkov. Ta vsota ne vsebuje morebitnih povšanj uradniških plač. Zvisati pa bo treba tudi postavko za nadaljevalne šole.

Stavbarstvo in stvarne potrebe so proračunane na 2,639.754 S. Ta vsota ne bo zadostovala, da bi se ceste tako popravile, da bi odgovarjale modernemu prometu. Tudi tukaj je treba štediti. Najetje posojila v to svrhu bo mogoče, ko bo enkrat kredit cenejši in ko bo mogoče plačevati iz rednega proračuna. Do tedaj pa se morajo vzdrževati ceste z lastnimi sredstvi. Za izredne potrebe v stavbarstvu je vpostavljenih 1,527.450 S. Vendar bo to še premalo, ker se prošnje občin za podpore stalno množijo. Kar se tiče vodnih del, se bodo nadaljevala dela ob Zili in Labudnici. Regulacija Zile se izvede v 15. letih in prispevajo zveza, železnica in cestna uprava 63 odstotkov, dežela 29 in interesenti samo 8 odstotkov. Vsakoletna dela bodo stala 1.3 milijona S. Labudnica bo stala 848 milijonov S in se bodo izvršila vsa dela v 22. letih, vsako leto 400.000 S. Prispeva zveza 50%, dežela 30% in interesenti 20%.

Redni proračun za kmetijstvo izkazuje 1,255.740 šilingov, izredni 212.000 S. Svota je v primeri z letošnjim letom vsled tega nekoliko višja, ker se zviša prispevek deželnemu kulturnemu svetu in ker stavi iz-

boljšanje zemlje večje zahteve, kar velja tudi o kmetijskem šolstvu. Za izboljšanje zemlje je vpostavljenih 200.000 S. Izsuši se Bleistätter Moor in močvirje v občini Wölfnitz pri Celovcu. Žrebčarno na Osojskih Turah je prevzel deželni kulturni svet. Ker deželni poskuševalni zavod še ni prevzela zveza, je za ta namen v proračunu 30.370 S.

Postavka zdravstvo in dobrodelnost izkazuje v rednem gospodarstvu 4,315.040 S, v izrednem 924.430 S izdatkov. Stroški za na Koroško pristojne bolnike, ki se lečijo v drugih deželah, so dosegli ogromno višino 320.000 S. Tukaj bo treba stroge kontrole glede plačilne zmožnosti bolnikov. Izredni izdatki se bodo porabili predvsem za dogotovitev pljučnega zdravilišča v Laasu, ki bo zahtevalo prihodnje leto 677.000 S. Če bo pa do tedaj zadeva dr. Kuharjeve ustanove že rešena, se zniža vsota za 300.000 S. Poleg tega se prezida kirurški oddelek celovške deželne bolnice.

Redni izdatki za socialno skrbstvo znašajo 1,294.085 S. Ta denar se rabi za zasilne podpore, starostne rente in za podpore osebam, ki so vsled nezgod postali za delo nesposobni. Ker stopi s 1. jan. 1929 v veljavo tudi zakon o starostnem zavarovanju kmečkih delavcev, je vpostavljenih v proračun v ta namen 250.000 S.

Deželni kulturni svet ima poseben oddelek, ki se bavi s knjigovodstvom, na podlagi katerega se da določiti izplačljivost kmetijstva. Knjige vo dijo povečini boljše urejene kmetije, ali tudi pri teh se je nepobitno pokazalo, da daje kmetijstvo le malo dobička ali pa sploh nič. Inž. Strobl je ugotovil, da daje oral zemlje v goratih krajih samo 82 S dohodkov, kar niti ne zadostuje za življenje kmečke družine. Iz tega sledi, da je zemljiški davek že dosti visok in da bo treba polagoma celo na to misliti, da se zemljiški davek zniža od prometa in železnice oddaljenim krajem. Varovati bo treba davkoplačevalce tudi pred previsokimi dokladami, ki obremenjujejo kmeta do skrajnosti. Davek na avtomobile se je dobro obnesel in se pričakuje, da bo prinesel prihodnje leto 100.000 S. Istotako bo dal davek od lovske najemnine nekoliko več, pristojbine za lovske karte pa nekoliko manj. Od davka na pivo se pričakuje 1.2 milijona S. Dohodki od dednih

pristojbin, od upravnega davka in cestnih prispevkov so proračunani na 400.000 S, od elektrike na 500.000 S. Država da od zveznih davkov 4.8 milijona S. Ko bo enkrat sprejet 6. dodatek k zakonu o delitvi davkov, bo dobila dežela letno 475.000 S več od zveze, vendar samo pod gotovimi pogoji, da se da zvezi kontrola nad deželnim gospodarstvom. Ko se sprejmejo tudi še nekateri drugi napovedani zakoni, ba imela dežela na leto 2,300.000 S več dohodkov. Na ta način bi se krili redni deželni izdatki. Obremenjevati pa bi se moralo še nadalje občina z davkom na osebo (2 S) in dvajsetodstotnim odtegljajem.

Glede občin pravi poročevalec, da se jih veliko nahaja v zelo težavnem finančnem položaju. Posebno so se zadolžila večja mesta, ker morajo najemati posojila, katerih obresti ne morejo plačevati iz rednih dohodkov, temveč z novimi posojili. Delokrog občin postaja vedno obsešnejši, vsled česar so upravni stroški vedno višji, kakor tudi prispevki za socialno skrbstvo. Nekateri občine napravljajo po nepotrebnem dolgove s tem, da zidajo stanovanjske hiše, kopališča, hotele in občinske hiše. Ne more se pa grajati, če se je v kateri občini sezidala šola ali se razširila, če se je napravil vodovod ali vpeljala električna luč. Dežela uvideva bedo občin in jim bo tudi pomagala v razmerju s prispevki zveze. Schumy priporoča, da bi se večje občine tudi podvrgele gospodarski kontroli, kar bi pozdravili tudi davkoplačevalci, ki bi slišali nepristransko sodbo o občinskem denarnem poslovanju.

Občine bodo morale tudi v prihodnjem letu odšteti deželi po 2 S od osebe (število prebivalcev po zadnjem ljudskem štetju) in 20 odstotkov se jim odtegne od zveznih davkov, ki so edini denar, ki ga občine res dobijo v roke. Proračunu so priloženi poleg tega predlogi o kontroli deželnega gospodarstva in podpori po elementarnih nezgodah prizadetim. Te podpore mora dajati dežela v obliki pocenjenega semena in krme. V to svrhu se morata vpostaviti v proračun 2 odstotka zemljiškega davka. — Prihodnja seja se skliče pismenim potom.

Pomen naših izobraževalnih društev.

Vse je v razvoju in v izpopolnjevanju: Otrok postane z leti živahen fant ali veselo dekle in se razvija v samostojnega moža ali pridno ženo, tako raste in se razvija vse v naravi, tudi vsaka družba, vsako društvo. Majhen otrok še nima onih značilnih, krepkih potez v obrazu in izrazu, ki določijo njegovo osebnost, marveč je povsem podoben drugim otrokom in je brez izraza. Isto je z društvom: Dočim se mlado društvo navadno le nejasno zaveda svojega cilja, si postavlja program in mu je pot le približno znana, prinesejo leta dela in truda njegovo jasnejšo obliko, izpopolnijo in izboljšajo program, izluščijo društveno dušo in določijo razmerje do ostalih društev.

Naša izobraževalna društva so po svojem napredku in razvoju v svoji zreli dobi. Doslej je bilo njihovo delo naravnost neprecenljivo, četudi marsikje nevidno. Bilo je plodonosno, drugače bi društva sploh več ne obstajala. Vedno bolj pa so jasni obrisi meje njihovega delokroga in določeno razmerje do ostalih društev. Izobraževalna društva so kulturna organizacija. Kultura znači v najširšem pomenu poduševljenje narave po človeku. Pri človeku govorijo usta in kulturna usta so knjige. Človek sliši, pesem čujem, oko vidi in sliko zrem. Knjiga, pesem, glasba, igra, govor, vse je izraz narave, oživiljene po človeškem duhu, in posredno po človeku izraz nadnaravnega bitja.

PODLISTEK

Reberški Ožbej:

Zgodovina starega cilindra.

(Konec.)

O, pazil bom nanj, kakor na jajce. Hvala ti, ljubeznjivi Milko, pravi moj tovariš ves vesel in izgine iz moje sobe.

Vozovi so pridrdrali mimo mojega stanovanja: spredaj ženin in njegova priča, oba v cilindrih, nato nevesta, belo oblečena in z vencem na glavi — o kako je bila dražestna, četudi je bila bleda v obraz — a zraven nje je sedel moj tovariš Miško; kako ponosno se je držal, zakaj moj cilinder mu je jako lepo pristojal. Kako se je svetil v solčnih žarkih, ki so se odbijali od temnega pokrova.

Z Bogom, Zorica! Srečen moj cilinder, ki sme iti poleg tebe v cerkev in biti priča slovesne zveze. In vrigel sem se na zofo in zrl nemo pred se.

Orgle so zadonele, minula je slavnost. Po kratki pojedini se je odpeljal novoporočen par na ženitovanjsko potovanje. Miško pa mi je prinesel moj cilinder nazaj. Nič ga ni pokvaril, prav tak je bil kakor prej. Položil sem ga v škatlo, jo zaprl in postavil na omaro, kjer je bil še do danes. Tisti dan pa sva bila z Miškom

v gostilni pri dobri kapljici dolgo v noč in nazadnje še zapela ono:

Dekle vzelo je drugega...

Nič se nisva mogla prav ujemati z glasovi, a šlo je le. Miško je celo trdil, da je bilo tisti večer prav veselo. No, jaz o tem nisem nič čutil."

In Milko se je nekako čudno nasmehnil, si potegnil z desno roko po gladkem čelu, kakor bi hotel zabrisati neprijetne spomine, krepko potegnil dim iz cigarete ter končal:

„Taka je zgodovina tega cilindra. Nov je še sicer, a med starino spada kakor jaz. Minila je mladost, ostali so mi le še spomini. Da so popolni, rešil sem tudi v kratkem zastavljeno uro iz krempljev usmiljene tete; strta sohica me spominja, da je uničena tudi moja sreča, o katera sem nekdanj sanjal tako lepo. Ob koncu pa ti eno povem: Snubit ne bom šel nikdar več, najmanj pa s cilindrom, ker sem izgubil zupanje v ženske."

Stisnil sem Milku desnico. Srčno mi je pogledal v oči, trčila sva še enkrat, nato pa se poslovila.

Ko sem že stopal po hribu po beli cesti, sem se še enkrat ozrl nazaj na tiho vas in imel v mislih mojega Milka. Zdaj vem, zakaj je tako zakrknjen samec, ker poznam zgodovino njegovega cilindra.

A vsako ljudstvo zopet po svojem misli, govori in vidi sebe in Njega v naravi. Zato je kultura najizrazitejši znak svojevtrnosti ljudstva in pomeni duševno sorodnost ter je bistveni del narodnosti. Narodnost pa je ono svojevtrno ljudstvu značilno doživetje Boga v veri, poduševljenja narave po kulturi, doživetje države v politični stranki in gospodarstva v skupnem narodnem gospodarstvu.

Če so torej naša izobraževalna društva kulturne organizacije, ostale občne vzgojne naprave kulturnega pomena v našem položaju nedostatne — šole vseh vrst, knjižnice itd. — potem morajo biti naša izobraževalna društva kulturno oglišče, ter vzgoja, gojitev in obramba v tem pomenu njih namen. Cerkev goji verski čut ljudstva, stranka je izraz politične sposobnosti v ljudstvu, društvom pa je dana naloga notranje izobrazbe. Pri tem ni govora o kakih konkurenci, marveč dosledno nujno sodelovanje. Cerkev daj temelje posamezniku, družini in državi, društvo vzgajaj, v stranki bodi zrela življenska moč in gospodarska zveza naše narodno premoženje! Druži jih skupni cilj: ustvariti v vsem svojem bistvu zdravo podeželsko ljudstvo, ki se bo zavedalo lepega in blagega v svojem preprostem kmetiškem življenju, ljudstvo, ki ne bo znalo biti samo kmet, ampak tudi pravi katoličan, dober in koristen član naroda, državljan in naroden gospodar. Veže jih isti način delovanja in ne sadi se novih cvetk na naša tla, ampak one ustvarjajo v ljudstvu sorodnem — to je v narodnem — duhu. Posameznik ljudstva pa je kakor lučka, kateri priliva olje družina in okolica, narod in cerkev, kultura in znanost. Naravnost smešno bi bilo določiti meje cerkvi in jo ločiti od njenega središča, ravnotako smešno in pogubno delo bi bilo vzeti kulturi srce in ji določiti njeno ozemlje, še hujše in neumestnejše pa je upeljavati tujo kulturo in jo usiljevati ljudstvu. Možnost asimilacije seve nikdo ne zanikava, odločevala bo pa naša narava in naše delo in ne tuja sila in tuja primes; odločevalo bo delo naših izobraževalnih društev.

POLITIČNI PREGLED

Finančni odbor nadaljuje z razpravi o proračunu, ki potekajo zelo počasi. Poslanec Lagger je grajal delovanje zveznega policijskega komisarijata v Celovcu radi tolikih ovadb vsled prestopka cestnega reda in zahteval demokratizacijo okrajnih glavarstev. Odgovoril mu je podkancler dr. Hartleb, da se je policijski komisariat v Celovcu že uživel in mu prebivalstvo zaupa. Glede ujetnikov v Rusiji je izjavil, da se jih je lani vrnilo 5, letos 4, 40 jih še pride na vrsto, okrog 400 jih pa ostane prostovoljno v Rusiji. Na Jezerskem in Podkorenskem sedlu se postavijo za orožništvo kasarne. Laggerju je odgovarjal tudi vsenemec Klimann, da vrši zvezna policija v Celovcu službo brezhibno in vzorno. Zavrnil je tudi Laggerjev očitek, da zvezna policija ne pusti v miru bindišarskega prebivalstva, kadar pride v Celovec. Taka trditve vzbujajo napačen vtis, kakor bi bil samo Celovec nemški, vse drugo pa slovensko, in tudi ni res, da bi policija ravno na bindišarje vrgla oko. V tej zvezi govoriti o manjšinskih zakonih je neumestno, ker slovensko prebivalstvo uživa iste pravice kot nemško in v nobenem oziru kot državljani ni prikrajšano v svojih pravicah. (Od vsenemca Klimana pač ni mogoče pričakovati drugega odgovora.) — Čeravno se vrši volitev novega zveznega predsednika že 5. t. m., vlada še popolna nejasnost glede kandidata. Govorilo se je sicer, da bi se izvrševalna doba zveznega predsednika podaljšala na 7 let, kakor je v Nemčiji, vendar ta vest nima dosti podlage. — Zveza je prevzela pred časom v upravo vse zasebne železnice, kar je pomenilo za državo težko obremenitev. Zdaj je bil sprejet zakon, da preidejo te železnice povečini v last države. Med njimi je tudi lokalna železnica Sinča vas — Zleezna Kapla. — Med našo državo in Združenimi državami je bila sklenjena pogodba o dolgovih. Iz te pogodbe je razvidno, da dolguje Avstrija Ameriki 35 milijonov dolarjev. Ob enem dobi baje naša država od Združenih držav posojilo 100 milijonov dolarjev. Posojilo bodo dali zasebni zavodi. — Poštni uradniki so stavili ultimatum do 29. novembra, do katerega dne se mora pričeti s pogajanjem. Vlada je odgovorila, da več kot 30 odstotkov mesečne plače letos ne more dati. Toliko bo izplačala v

dveh obrokih tudi prihodnje leto. Uradništvo s tem ni zadovoljno. Posebno vsenemški poslanci, ki imajo samo med uradništvom svoje volilce, se trudijo, da bi izboljšali „obupen“ položaj zveznih nameščencev.

Inozemstvo:

Jugoslavija. Dolgo je hodil inž. Savčič od voditelja stranke do drugega kot posrednik med vlado in opozicijo, da bi se našel način, ki bi pripeljal Hrvate zopet v parlament. Vlada je izjavila, da je za sporazum na podlagi vidovdanske ustave z rešitvijo samouprav. Zdelo se je, da bo inž. Savčič s to izjavo opustil posredovanje. Vendar zopet čitamo, da je pričel z nova. Hrvati se hočejo popolnoma osamosvojiti. To pride Italijanom zelo prav, ki so podvojili propagando za odcepitev Dalmacije. Pri tem bi imeli največjo škodo Hrvati sami. — Vlada je odtegnila vsem poslancem dnevnice, ki ne vršijo poslanskih dolžnosti, ki ne prihajajo k sejam skupščine. — Dr. Korošec je izjavil novinarjem, da nikdar ni verjel, da bo njegova vlada dolgo na krmilu. Vsi ministri radi odstopijo, če se gre za državne interese in za pridobitev Hrvatov. On je privrženec samouprave novih pokrajin in je delal vedno za tem, da bi dobili vsi Jugoslovani iste pravice, ki jih imajo Srbi. Če se zopet povrne na poslansko klop, bo deloval v smislu Hrvatov. Pri tem računa s podporo Nemcev, ki so dosegli pod njegovo vlado tako svobodo, ki bi je drugače nikdar ne dobili. — Iz Beograda prihajajo glasovi, da bodo dobile manjšine v Jugoslaviji na šolskem polju še večje pravice. Manjšine bodo dosegle samostojnost za nižje in višje šole. V prosvetnem ministrstvu se otvori poseben oddelek za manjšinske zadeve. Poleg tega je ministrski svet sklenil, da manjšinam z ozirom na kulturne zahteve ne bo delal zaprek. (Kako bi se mi veselili, če bi prišel z Dunaja kdaj sličen glas.) — V zadnji številki smo govorili o predlogu novega šolskega zakona. Pri razpravi v odboru je minister Grol dokazoval, da predloženi zakon ne predstavlja nikakega izzivanja narodnih manjšin, kakor je predvsem nemška manjšina kričala; ako so v njem v tem pogledu še kake pomanjkljivosti, jih bo mogoče tekom debate še spremeniti. Poslanec Kremžar je izjavil v odboru: Vprašanje manjšin ne sme biti politično, ampak v prvi vrsti moralno-kulturno vprašanje. Mi, ki imamo izven mej naše države rojake brez vsakega varstva in brez vsake šole, hočemo, da se z manjšino postopa dobro, ker to zahteva morala in kultura. Stanje manjšine je pri nas neprimerno povolnejše nego stanje Slovencev v Italiji in na Koroškem, kjer nimajo nobene svoje šole. To ugotavlja z ozirom na članek nekega nemškega poslanca v nemškem časopisu, kjer govori o manjšini v Jugoslaviji na docela neresen način. Dejstva govore, da se v Jugoslaviji z manjšino postopa kulturno in moralno. Ta dejstva pa tudi govore, da manjšine izven jugoslovanskih mej niso deležne ne kulturnega in ne moralnega postopanja. Nemec dr. Kraft je govoril nad 2 uri o manjšinskem šolstvu. Vsaka manjšina zahteva samoupravo. Manjšinsko šolstvo se da pravilno urediti v državnih šolah, če ima ljudstvo v teh šolah pravico soodločevanja. Kdo spada v manjšino? Vsakdo, kdor hoče spadati v manjšino. (?) Uprava tega ne prizna. Edini prosvetni minister, ki je to vprašanje pravično uredil, je bil današnji ministrski predsednik, ki je bil l. 1924 prosvetni minister. Izdal je določbo, da imajo starši pravico odločati, kako naj se njihovi otroci poučujejo, in da imajo v manjšinskih šolah poučevati učitelji iste narodnosti. Toda to se pozneje ni izvršilo. Razmere so postale nevzdržne, ker je Pribičević bil nedostopen za pravice manjšin. Kraft je za to, da imajo v šoli starši soodločujočo pravico.

Bolgarska. Nekateri voditelji makedonstvujuščih so se izjavili, da ne bodo nastopali več proti Mihajlovu in da prenehajo delovati. S tem je postal Mihajlov splošno priznani vodja notranje revolucionarne organizacije. Mihajlov je takoj nato odstavil ravnatelja lista „Macedonia“. Kljub temu notranji prepripi v organizaciji niso prenehali. Od tega časa je postajalo nasilje macedonskega revolucionarnega odbora od dne do dne hujše. V nekaterih krajih državne oblasti sploh niso imele več besede. Umori nasprotnikov Mihajlova so bili na dnevnem redu. Zadnje dni so ubili bivšega policijskega šefa Peleva. Vsled tega in z ozirom na

pritisk od zunaj je vlada pričela nastopati proti macedonstvujuščim. Nato je Mihajlov objavil seznam ljudi, ki jih je obsodil na smrt. Med njimi je veliko ministrov. Vlada je nato proglasila obsedno stanje na Sofijo in okolico ter nad okrajem Petričem. Mihajlov pride pred preki sod, če ne bo spoštoval vladne odredbe. Gospodarsko življenje v Sofiji počiva; banke, trgovine in drugi poslovni lokali so povečini zaprti. Mesto izgleda kakor v vojnem času. Povsod stoje močne vojaške straže. Od okolice Zlatareva je slišati grmenje topov in ropotanje strojih pušk. Iz tega se sklepa, da je prišlo do spopada med vojaštvom in komitaši. Poročila vendar niso popolnoma zanesljiva.

DOMAČE NOVICE

Bistrica v Rožu. (Šola in drugo.) Tukajšnji krajevni šolski svet je imel dne 14. novembra sejo, na kateri je nadučitelj Križman stavil predlog, da bi se slovenski jezik popolnoma izrinil iz šole in sicer tudi iz prvega razreda. Slovenski zastopnik je vprašal, kako mislijo potem male otroke učiti, ki nobene nemške besede ne razumejo? G. Križman se je nato izrazil, da bo on vsak predmet pokazal otrokom z roko: Das ist ein Bleistift, Tisch itd. Vsak pa ve, da se v šolski sobi ne nahajajo vsi predmeti, da bi jih učitelj kazal z roko. Slovenski zastopnik je pozval g. Križmana in druge člane, naj vendar nemške otroke, ki že z doma znajo nemško, začnejo učiti v drugem popolnoma tujem jeziku. Pa to gospodom ni bilo po volji. Za predlog so glasovali tudi soc. demokratje, to so tisti socialisti, ki vsakemu, ki jih hoče poslušati, pripovedujejo, da so mednarodni in da je njim veliko na tem, da bi se ubožno ljudstvo vsestransko izobrazilo. Ta predlog kaže strastno in brezmejno sovraštvo do Slovencev ter jim je ljubši jezik mutcev, to je kazanje z roko, kakor pa živi slovenski jezik. Vsak pameten in treznomislec človek si predstavlja tako šolo, da mora biti v njej pouk tako urejen, da zadobi otrok potrebno znanje na podlagi materinega jezika, ki tvori temelj za vsako nadaljno izobrazbo. Danes pa so postale šole torišče političnih strank. Dva pojma sta, ki se na utrakvističnih šolah skušata vcepiti otrokom v glavo, vsenemški in svobodomiselnosti. Da, tudi svobodomiselnost je že našla pot v šolo. Lep in vzvišen je učiteljski stan, sličen duhovniškemu. On ima v oblasti mlada srca, ki se dajo oblikovati — z malimi izjemami — kot vosek. Pa učiteljstvo povečini ne pojmuje več pravega namena vzgoje. Večina njih služi vsenemškemu ciljem. Veliko se govori o izobrazbi in napredku. Lahko si izobražen, ali ako nisi član kake velike politične stranke ali pa te preganja par mogotcev, ti tvoje znanje ne bo veliko koristilo, ker je današnji napredek uničil čut pravice in ljubezni. Starši, prosimo in pozivljamo vas, učite vaše otroke sami slovensko pisati in brati! Ne pozabite, da bivamo na meji dveh narodov, dveh držav. Ako boste dali poučevati svoje otroke samo v nemščini, potem ste njim odvzeli zunanji znak pripadnosti k slovenskemu narodu. Več jezikov kdo govori, lažje izhaja. Je sicer žalostno, da morajo starši svoje otroke učiti doma to, kar bi po pravici moral storiti učitelj, ki je zato plačan. — Radovedni smo, kaj bi rekli Nemci, če bi se zdrznil kak slovenski učitelj v polnoma nemškem kraju Jugoslavije staviti predlog, da se nemščina iz šole popolnoma izpodrine. Celoten nemški tisk bi bil poln ogorčenja nad krivico, ki bi se Nemcem godila, in namigaval bi na zblizanje med Nemci in Jugoslovani.

Kako naj kmet gospodarji? Ponovno se pripeti, da „Herrschaft Baron Helldorf“ v velikovškem okraju posestnikom, ki sami nimajo ne drv ne stelje, noče dati stelje. Čudimo se, da je kaj takega v sedanjem času mogoče. Kako naj kmet gospodarji, če nima stelje? S čim naj nastilja? S čim naj gnoji? Ali se ne pravi to, goniti kmeta z rodne grude? Po vojni se je reklo: Zemljo naj ima tisti, ki jo obdeluje. Tu pa se zgodi, da kmet od graščaka, od katerega je bistveno odvisen, niti stelje ne dobi. Res čudno, da je v demokratični državi, v republiki kaj takega sploh mogoče. Kako naj kmet obstane? Nam se zdi to popolnoma nesocialno. Ali ni zemlja za vse? Tudi zasebna lastnina ni neomejena. Kakšen pomen in kakšno upravičenost naj ima na eni strani nakopičeno ogromno bogastvo, ki ni v nobenem razmerju s potrebami posameznika, na drugi stra-

ni pa pomanjkanje za gospodarski obstoj bistveno potrebnega? Zdi se nam to socijalna krivica. Ali ni država za to tu, da skrbi za splošni blagor državljanov? In če postane pesameznik preobjesten, tako da druge ogroža v njihovem gospodarskem obstoju, ali ni pravica in tudi dolžnost javne oblasti, da stopi premogočnim kapitalistom malo na prste? Kapitalistu, ki ne privoščiči kmetiču, kar ta bistveno potrebuje za svoj gospodarski obstoj? Zlasti v republiki, kjer se pravi, da ljudstvo vlada, bi človek mislil, da je nemogoča taka bogataška samovoljnost. Poleg tega pa se sploh pripoveduje, da je gozd nekoč pripadal kmetom. Polagoma pa je prešel gozd v roke graščaka, ker je le-ta prevzel plačevanje davka, a kmetje so bili zadovoljni, da so dobili drva in steljo za potrebo. A zdaj kmet niti stelje več ne dobi. Kako naj kmeti gospodarji? Kako naj sploh obstojijo?

Led. Občinski odbor Ruda je dovolil, da se tu odpre nova gostilna. To bo samo nova konkurenca že obstoječima gostilnoma, ki itak nimata preveč gostov. Časih je imela gostilna na Ledu pomen, ko je mnogo voznikov prevažalo tovor po cesti. Odkar je železnica, je ta promet prenehal. S tem je ta gostilna izgubila svoj pomen. Avtomobili nimajo navade, da bi se ustavljali pri gostilnah kakor vozniki. Potnikov, ki hodijo po tej cesti, je malo. Največ je še brezposelnih, a ti pač ne potrebujejo nove gostilne. Odkar je meja v bližini, je cesta še bolj prazna. Torej gostilna še manj potrebna. Mnogo gostiln, mnogo priložnosti za popivanje.

Reberca. (Električna luč.) Že dolgo ni bilo tako živahno na Reberci kakor sedaj. Vse staro in mlado je na delu, da postavi nov transformator za električno luč. Ženske so pozabile preresetavati pri vaškem studentu novice od fare, govorijo le o električni razsvetljavi in zatrjujejo, da bodo od božiča naprej prale ne več pri solčni svetlobi, ampak le pri električni luči.

Bistrica v Rožu. (Stavka.) Meseca sept. sta pričela dva oddelka, 20 delavcev, stavkati radi slabe plače. Čez deset tednov je stavka končala brez uspeha. Vendar so bili vsi delavci sprejeti nazaj v delo.

Borovlje. (Tatvina.) V nedeljo dne 25. nov. je bilo najemniku gostilničarju Kruščicu ukradeno iz spalnice 1400 šilingov. Isti dan je bilo ukradeno v Mikličevi gostilni revni dekli 100 S iz njenega kovčka. O zlikovcih ni sledu.

Pečnica. (Slovo in sprejem.) Po enem letu delovanja so se poslovili od nas g. provizor Josip Boštjančič. Tekom tega časa so se vsem župljanom zelo priljubili in jih bodo še dolgo ohranili v živem spominu. K odhodu jim želimo veliko blagoslova v novem vinogradu Gospodovem. — Streljanje topičev nam je 23. nov. cznanjalo, da nam pripelja novega župnika čg. Ivana Sekola. Pri sprejemu je bila navzoča vsa šolska mladina z učiteljskim zborom; veliko število župljanov z županom na čelu, okrajni šolski svet, cerkvena ključarja, in dekleta so z deklamacijami pozdravljala novodošlega dušnega pastirja. Da bi ostali dolgo pri nas in imeli obilo uspeha v dušnem pastirstvu, to upamo in želimo pečniški farani!

Celovec. (Razno.) Rajhovski generalni konzul dr. Wendschuh zapusti te dni Celovec. Na njegovo mesto pride generalni konzul Avgust Haas. — Okrog Otoka, Ribnice in Sekire so tatovi pridno na delu. Izvršenih je bilo že več vlovov, vendar tatovom ni prišlo dosti v roke, ker so vile izpraznjene. Novi otoški vodovod je bil 18. novembra blagoslovljen. — V Pliberku so bili aretirani cigani, ki so pri Cimerlu ob Kamenskem mostu razorožili orožnika. — Preko ceste med Gospo sveto in Celovcem je potegnil nekdo žico. Mesar Bidovec je zavozil z motornim kolesom v žico in se pri padcu poškodoval. Tudi motorno kolo je poškodovano. — Italijanski konzulat se je preselil v poslopje Vetrinjsko obmestje 13, križišče Kolodvorska cesta in Vetrinjsko obmestje. — Na starem trgu v Celovcu postavljajo nov vodnjak. Odbor se je obrnil tudi na občine, da bi prispevale. — V Ziljski dolini je bilo po povodnji v oktobru oškodovanih 70 posestnikov. — Gozdni delavec Franc Tarman iz Št. Jakoba v Rožu je šel 15. julija brez potnega lista preko meje. Ob povratku je skočil z vozečega vlaka, da bi se izognil obmejni kontroli, in zbežal. Službujoči kriminalni uradnik ga je dohitel. Pri tem ga je prijel Tarman za grlo in ga hotel udariti s palico. Tako mu je zopet ušel. V zvezi z dvema carinikoma se je posrečilo, da so spr-

vili Tarmana v zapor. Zraven jih je zmerjal s „svinjami“. V zaporu je poškodoval več predmetov. Sodišče ga je obsodilo zato na 4 mesece zopora. — Gonja med „Kärntner Tagblattom“ in „Bauernzeitung“ gre dalje. „B. Z.“ je pisala, da je bilo na 9 zborovanjih 18. nov. okrog 15.000 kmetov, „K. T.“ pa dokazuje, da jih je bilo kvečjemu 7500, kolikor jih največ gre v dotične zborovalne prostore, in da niso bili samo kmetje, temveč tudi trgovci in obrtniki (Hagenbund). Dalje popravljata neresnice, ki so jih izustili nekateri landbundovski govorniki. O vsenemškem zborovanju pravi „K. T.“, da je napravilo poseben vtis, ker sta se pozdravnega večera udeležila tudi Heimatbund in zveza vojnih žrtev. — Dne 24. novembra je bilo na Koroškem 5359 podpiranih brezposelnih. — Poštoambulančni uradnik Brugger v Beljaku je v teku treh let pokradel 45 pisem, ker je pričakoval v njih denar. Sodišče mu je za njegov nečeden posel prisodilo 6 mesecev strogega zopora. — Izmed 83 učencev prvega razreda v Grebinju jih zna že 12 moliti nemški očenaš. Lepi uspehi nemškega verouka! — Čg. župnik Vinko Poljanec je bil imenovan odbornikom zavarovalnice kmetijskih delavcev. — Prišlo je do sporazuma, da prevzame beljaško policijo zveza.

Ledenice. (Poroke.) Tri poroke v enem tednu in tik pred adventom znači najbrže hudo zimo, ki jo že imamo. Sneg nam je potrgal tudi precej električnih dovodov, da smo imeli par dni temo in smo morali iskati zopet stare petrolejke. Poročil se je Franjo Arnejc, p. d. Laznikov s Faniko Graberjevo, p. d. Ravševu, Lipej Uršič in končo Josip Milnerič z gđ. Koflerjevo. Vsem parom želimo mnogo sreče in blagoslova! Zadnja dva ostaneta pri nas, prvi pa se bo selil na svoj novo kupljeni dom kot gostilničar v Veliko vas pri Št. Jakobu v Rožu. Zahvaljujemo se mu ob tej priliki za vse delovanje na narodnem polju in želimo, da bi ostal tudi zanaprej zvest sin svoje matere.

DRUŠTVENI VESTNIK

Šmihel pri Pliberku. (Sestanek.) Izobraževalno društvo za Šmihel in okolico ima svoj sestanek v nedeljo dne 9. decembra t. l. po prvi službi božji v društveni sobi.

Škocijan. (Igra „Zaklad“.) Preteklo nedeljo so uprizorili člani izobr. društva pri Rušu igro „Zaklad“. Udeležba je bila izredna, razpoloženje poslušalcev dobro. K igri pa nekaj misli: Izbira igre in razdelitev vlog je bila dobro posrečena. Najtežji vlogi — goljuf in Štefan — zadeti. Presenetil je predvsem lahki in naravni nastop igralcev — Matija, Najda, Marjeta — in čutiti si moral trud požrtvovalnega režiserja in šepetalca. Društvo imate, igrati znate in izborni pevci ste; no, prirečajte še društvene sestanke z deklamacijami in predavanji in tedaj centrale ne pozabite! Voditelju in odbornikom pa na uspehu čestitam!

NAŠE KNJIGE

Pridigarjem zlasti priporočamo za novo cerkveno leto pridige stolnega pridigarja in univerzitetnega profesorja dr. Opeke, zlasti še zadnjo zbirko „Studenci žive vode“ (sv. zakramenti). Dobe se v prodajalni K. T. D. Ničman v Ljubljani, Krekov trg, po zelo zmernih cenah. So brez dvoma najboljše slovenske pridige. Tam izide v najkrajšem času knjiga kanonika Volca „Otrok“, ki bo dragocen pripomoček pri vzgoji otrok staršem, katehetom, učiteljem. Sezite po njej!

Erjavec Fr.: „Zgodovina katoliškega gibanja na Slovenskem.“ V Ljubljani 1928. Izdala in založila Prosvetna zveza. Str. 236. Cena broš. izvodu 50 Din., vezanemu pa 70 Din. — Veliki obiskovavec katol. gibanja, dr. J. E. Krek, je že pred vojno sprožil misel, da bi bilo nujno potrebno napisati zgodovino slov. kat. gibanja. Neodložljiva je pa postala taka zgodovina po vojni, saj kmo začeli živeti s prevratom popolnoma novo dobo slovenske zgodovine. Tega dela se je lotil naš publicist Fr. Erjavec in sedaj leži pred nami njegovo delo. Razdeljeno je v štiri poglavja, namreč: I. Prvi početki katol. gibanja v Sloveniji (od l. 1848 do 1879). II. Oblikovanje slov. kat. gibanja (od l. 1879—1892). III. Razmah katoliškega gibanja (od l. 1892—1906) in IV. Zmaga katoliškega gibanja (od l. 1906—1918). V vsakem poglavju oriše pisatelj najprej avstrijsko politiko

dotične dobe, nato splošno slovensko politiko, zatem pa katoliško gibanje, razvoj Slovencev v obmejnih deželah in katol. društveno in ljudsko prosvetno gibanje. V tem okviru obravnava avtor vse panoge slov. katoliškega gibanja, to je politično, delavsko, gospodarsko, dijaško, ljudsko-prosvetno itd., tako da dobimo res izčrpno sliko celokupnega razvoja, dela in uspehov. Na koncu knjige je dodan še kratek pregled razvoja Prosvetne zveze od prevrata do danes. Erjavčev delo nosi naslov „Zgodovina katol. gibanja na Slovenskem“, dejansko nam pa nudi še mnogo več, kajti knjiga je pravzaprav slika vsega slovenskega javnega življenja od l. 1848 do prevrata. In ravno v tem tiči njena velika vrednost, saj smo doslej od leta do leta bolj čutili pomanjkanje in potrebo take knjige. Potrebuje jo vsak, kdor se le nekoliko zanima za javno življenje, aktivnim delavcem na kateremkoli polju bo pa pravi „vademekum“, saj je zbranega v njej tako ogromno velevažnega in velezanimivega gradiva, da jo bo odpiral vsak še in še. Pisana je z velikim ponosom, gladko in živahno, brez učenjaške navlake, vendar pa z vso temeljitostjo. Njena zunanja oblika je vzorna. Prepričani smo, da bo segel po tem delu vsak izobraženec in da bo vzbudila v vsej javnosti največjo pozornost. Ker je naklada jako omejena, naj si nabavi to dragoceno Miklavževo darilo vsak takoj, saj je cena vprav presenetljivo nizka.

Dijaški list „Mentor“. Izšla je 3. številka za tekoče leto. Prinaša poleg nadaljevanj raznih leposlovnih in poučnih sestavkov iz prejšnje številke več novega in zelo raznovrstnega čtiva, ki bo brez dvoma zanimalo tako dijake kakor druge naročnike. Opozorjamo naše bravce na ta izvrstni list in želimo, da bi našel kar največ naročnikov, posebno med izobraženstvom. Naroča se pri upravi v Ljubljani, Gradišče 4, in stane letno 4 S za dijake, 5 S za druge. Plačuje se po položnicah dunajskega poštohranilničnega urada.

GOSPODARSKI VESTNIK

Seja deželnega kulturnega sveta dne 19. oktobra 1928.

Predsednik Supersberg poroča, da se je za srednja posestva znižal nekoliko davek na blagovni promet in sicer za eno leto. Potem je finančno ministerstvo odredilo, da se ne sme ljudem slučajni zaslužek vožnje, ki se opravi z domačimi ljudmi in navedno vprego, v davek vračunavati. Potem je vlada odredila, da se bo, živina, ki se doma zakolje takoj ko pride iz planine, smatrala za vsled sile zaklana in se bo dovoljevalo razprodajanje mesa.

Kako se kmetijstvo izplača.

Por. inž. Meierhofer. Inženir Meierhofer, voditelj računskega urada pri deželnem kulturnem svetu, je predložil obširno poročilo o rentabiliteti koroškega kmetijstva in k temu še poročilo o zadolženju kmetov na Koroškem. Oboje poročilo je velezanimivo in pomeni odločen obramben korak proti, tistim, ki kmetu hočejo nalagati naprej novih bremen, potem proti tistim, ki nočejo braniti kmetijske produkcije proti cenejšemu inozemstvu. Poseben pomen poročila je še v tem, da se kmetu samemu razjasni položaj in mu pokaže, kje je treba pomoči. Poročilo se naslanja na obračune 50 ih posestev, ki so priklopljeni računskemu uradu: in sicer Wolfsberg 3, Velikovec 2, St. Vid 8, okolica Celovec 10, Beljak 11, Špital 19 posestev. Treba, da se zanaprej Labudska dolina, Velikovec in Ziljska bolj udeležujejo računavanja. Kulturni svet je pisal kmetijskim okrajnim zvezam, naj prirede računskih kurzov, da bi se kmetje vpeljali v kmetijsko pravilno knjigovodstvo. Izmed teh 50 kmetij je bilo 44% pod 30 hektarjev, 60% čez 30 hektarjev, torej so počez ta posestva, po katerih se je nastavljal račun, nekoliko večja kakor druga. Tudi so ta posestva bolj intenzivno obdelana kakor druga in zato je njihovi uspeh boljši. Kar se tiče lege jih je bilo 22% pod višino 500 m, 40% v višini 500 do 800 m, 28% v višini 800 do 1000 m, 10% v višini čez 1000 m. Kar se tiče odležnosti je bilo 54% teh posestev pod 5 km od mesta, torej srednja lega ugodna. Zemljišča pride v teh posestvih 61% na polje in travnik, 29% na gozd.

Na hektar pride vrednosti ali naloženega kapitala: Vrednost polja S 381.—, vrednost poslopja S 369.—, vrednost rastlin S 429.—, vrednost živine S 238.—, vrednost orodja S 93.—, vrednost v prometu S 137.—, vkup S 1650.—. Za živino, orodje, pro-

met je treba veliko denarja, če se že drugo z nakupom posestva plača: od tod prikazen, da novi posestnik često ne more obstati in da posestvo, ki pride v prodajo, naprej menja gospodarja, ker novi lastnik posestva ne more tako opremiti, kakor bi bilo za uspešne gospodarstvo treba.

Zaračunanih petdeset posestev je imelo živine: 122 konj, 404 krav, 80 vol, 15 bikov, 263 junic, 70 brejih junic, juncev 135, mladih bikov 22, telet 71 — vkup goveje živine 1060 glav, svinj 840, ovec 307. Skoro vsa posestva so dobro opremljena s stroji: na teh 50 posestvih je bilo 28 elektromotorjev, 14 gepljev, 3 bencinmotorji, 19 domačih mlinov, 55 mlatičnih strojev, 57 vetnih mlinov, 12 trierjev, 17 cikular žag, 6 strojev za seče, 7 strojev za žetev, 7 strojev za obračanje sena, 9 velikih grabelj, 13 strojev za setev in 42 centrifug. Posebno razveseljivo je, da začinjajo skoro vsi gospodarji posluževati se centrifuge.

(Dalje sledi.)

Beljaške tržne cene. Beli ohrovt kg 40, rdeče zelje 50, kapus 60 g, karfiol 1,80 S, korenje 50, pesa 80, čebula 60 g, česen 1,40 S, špinača 1 S, krompir 20, kisló zelje 80, kislá repa 50 g, namizna jabolka 1,20, grozdje 3,60, goveje meso 3,20, telečje 3,60, svinjsko 3,80, ovčje 2,20 S, orehi 2, čajno maslo 6,40, sirovo maslo za kuho 5,20, skuta 1,60, strd 6 S, mleko liter 44 g, sladka smetana 4 S, kislá 2,40 S. Jajce komad 25 g.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. Na Dunaju se je podrla dvonadstropna hiša. Človeških žrtev ni bilo. — Govori se, da se zvišajo tudi poštné pristojbine. Pismo naj bi stalo 20 g, tiskovine pa najmanj 5 g. Proti povišanju bodo seveda vsa gospodarska podjetja protestirala. Spravlja se to v zvezjo s povišanjem uradniških plač. — Radi vohunstva v prid Madžarske in Češkoslovaške so bili na Dunaju obsojeni: Reindl na 18, Hanika na 18 in Müller na 6 mesecev ječe. — Dunajska cestna železnica izkazuje v lanskem letu 24 milijonov S primanjkljaja. Prepeljala je vsega 640 milijonov potnikov in prevozila 160 milijonov km na vagon. — V poštni urad Bruck ob Muri se je izvršil vlom. Tatovi so odnesli 3000 S gotovine in za 300 S znamk. — 57.000 S je poverila blagajničarka Zemlička na kolozdvoru v Lincu. Veljala je za vestno in pošteno uradnico. — Češkoslovaška: Brzovlak Praga — Znojmi je na postaji Dimburk zavozil v tovarni vlak: 3 osebe mrtve, 8 težko in nad 20 lahko ranjenih, materijalna škoda velika. — V Rakovu je bil živ pokopan tamošnji 38letni župan Anton Kučera. Kučera se je dotaknil slabo izolirane električne svetilke in elektrika ga je omamila. Domačini so poklicali babico, ki je nasvetovala, naj župana pokopljejo, da bo zemlja potegnila iz njega električni tok. Ko so ga čez tričetrt ure odkopali, je bil že mrtev. — Nemčija: Koncem meseca oktobra je bilo 331.000 brezposelnih več kot v istem času lanskega leta. — Žareče železo se je zlilo na delavce v jeklarni Rombach pri Strassburgu. Dva delavca sta umrla, 7 je smrtnonevarno ožganih. — Kitajska: Okostje doslej neznanega ogromnega sesavca je našel v puščavi Gobi ameriški raziskovalec Andrews. Žival je bila 7 in pol m dolga in 5,20 m visoka, vrat je bil dolg 3,60 m, tehtati je morala 10.000 kg. — Kitajski železničarji so štrajkali dva dni na ta način, da so dovolili vsakomur, ki je želel, prosto vožnjo, niso pa ustavili prometa, kakor delajo pri nas. — Iz ostalih držav: Nova romunska vlada je upokojila po ukinitvi izjemnega stanja 12.000 orožnikov, ker so vršili samo politično nasilje. V državnem proračunu bo s tem prihranjenih okrog 100 milijonov lejev. — Strahovit potres je popolnoma porušil okolico mesta Antofagaste na Španskem. Prebivalci so morali prenočevati pod milim nebom. — Leningrad šteje tačas 1.753.900 prebivalcev, od tega je 861.700 moških in 892.200 žensk. — Ravnatelj trgovske srednje šole v Budimpešti na Madžarskem je prodal v teku treh let 400 ponarejenih maturitetnih izpričeval. Izpričevala je prodajal ljudem, ki njegove šole sploh niso obiskovali. Zagovarjati se bo moral pred sodiščem. — Grška šteje po zadnjem ljudskem štetju 6.204.684 prebivalcev; od teh je 3.128.449 žensk. — Na Poljskem se je v enem dnevu ponesrečilo 6 letal. — V južnotirolski občini so našli zaprto v popol-

noma temnem prostoru 58letno Domeniko Fontari: V ječi je bila 13 let in je sedaj blazna. Brata in sestro, ki sta jo imela zaprto, so zaprli. — Pri Beogradu je trčil mešan vlak v tovarnega. 15 vagonov, 2 lokomotivi je popolnoma, 7 deloma razbitih, nekaj oseb je mrtvih in veliko ranjenih. Stvarna škoda je zelo velika. To je v kratkem času že tretja težka železniška nesreča. — Pretekli teden so bili skoro na celi severni polobli strašanski viharji in nalivi. V grških, angleških, nemških in romunskih lukah so bili porušeni nasipi. Veliko ladij se je potopilo. Na Grškem je 50 mrtvih, 140 hiš uničenih in veliko živine je utonilo v valovih. V vseh teh krajih je bil promet na morju ustavljen. Na Filipinih je 200 mrtvih, 200.000 oseb je brez strehe in veliko nasadov je uničenih. Na Črnem morju so bili valovi 20 m visoki. V Italiji je odnašal vihar strehe in je tudi več ranjenih. V Belgiji je bilo 7 vasi pod vodo in ljudje so komaj rešili golo življenje. Veliko živine je utonilo, nasipi so se podrli in veliko pokrajine so poplavljené. Poplave so tudi v Franciji, na Holandskem in v Grčiji. Na Angleškem je 19 mrtvih, niso pa še vštete nesreče na morju. Na Češkem in v Italiji je padel nato sneg, v New Yorku pa je mraz nenadoma dosegel 20 stopinj pod ničlo. Stvarna škoda se ne da preceniti.

Avstrijski vojak dobi v prvih dveh letih na mesec 162 S 53 g plače, ki se vsako drugo leto zviša. Podčastniki dobijo primeroma višjo plačo. Prehrano dobi lahko vsak v vojaščini: dve tretjini plača vojak in eno tretjino država. O priliki vaj dobijo kuhinje posebne doklade, da morejo nuditi vojakom boljšo hrano. Obleko in opremo dobijo vojaki zastonj, kakor tudi stanovanje v vojašnici. Proti plačilu 6 S lahko dobijo izkaznice, na podlagi katerih plačajo za 3. razred zveznih železnic polovično vožnjo. Vsako leto pristojia vojaku 14dnevni dopust s polnimi prejemki. Vsi vojaki so za slučaj bolezni, delanezmožnosti in invaliditete zavarovani. Zmožni vojaki lahko tudi napredujejo do podčastnika in če so posebno pripravni, lahko ostanejo pri vojakih še nadaljnih 15 let. Poleg tega imajo odsluženi vojaki posebne ugodnosti pri podelovanju služb vojaške uprave, javnih služb itd. Odpravnina jim omogoči, da si ustanovijo svojo eksistenco. — Toliko v vednost vsem fantom, ki pojdejo od 3. do 30. decembra k pregledovanju in bodo sprejeti v zvezno vojsko.

Razširjajmo svoje liste! Prelat dr. Müller je na bavarskem sestanku tiskovnega društva poročal o katoliškem tisku. Pri tem je tudi omenil, kako nasprotniki delajo, in je rekel sledeče: Prepričan komunist bere samo svoj komunistični list. Monakovski komunisti so pri agitaciji za svoje liste hodili od hiše do hiše in samo v teku 14 dni pridobili 303 novih naročnikov. Leta 1926 so socialdemokrati pridobili v enem tednu 69.032 novih naročnikov za socialistične liste in v l. 1927 zopet 44.123. Vsak pristaš stranke mora imeti svoj list. — Prdragi, ti si katoličan in Slovenec, ali tudi ti tako delaš za katoliško slovensko berilo kakor komunist in socialist za svoje slabo verilo? Vzem si za zgled in bodi tudi tako vnet! Pridobi tudi ti mnogo novih naročnikov za „Koroškega Slovenca“ in za katoliške časopise! — Veruješ v Boga? Še moliš? Hodiš še v cerkev? Po poročilu sovjetskega lista Antirelgiosnik“ je stavila brezbožna družba v šest- in sedemrazrednih šolah v Moskvi zgoraj navedena okrožna vprašanja, ki so bila odgovorjena brez podpisa. Kakšni so bili odgovori? Prvo vprašanje je potrdilo 41,8 odstotkov, drugo 34 in tretje 31,5 odstotkov otrok.

RADIO-PROGRAM

Od 7. dec. do 10. dec. 1928.

7. dec. (petek). 12.30. Reproducirana glasba in borzna poročila. 18.30: O gospodinjstvu, predava gđc. Krekova. 19: Francoščina, poučuje dr. Stane Leben. 19.30: O umetnosti, predava dr. Vurnik. 20: Marijanski oratorij, venec izbranih slovenskih cerkvenih pesmi, izvaja glasbeno društvo „Ljubljana“. 22: Poročila.

8. dec. (sobota). 9.30: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice. 11: Radio-kvartet. 15: Lahka glasba. 15.30: Humoristično predavanje. 16: Lahka glasba.

16.30: Recitacije. 17: Pevski kvartet poje narodne pesmi. 19: Delavska ura: Uspehi poslovanja socialnega zavarovanja od l. 1922 dalje, predava tajnik U. Z. D. dr. Kuhelj. 19.30: Iz vzhoda v domovino; spomini vojnega ujetnika. 20: Oktet: „Ljubljanskega Zvona“ poje narodne pesmi. 22: Poročila.

9. dec. (nedelja). 9.30: Prenos cerkvene glasbe. 11: Lahka glasba. 15: Reproducirana glasba. 15.30: Planinski spomini, pripoveduje prof. Mlakar. 16: Zabavna glasba. 16.30: Recitacije. 17: Lahka glasba. 17.30: O gledališču, predava prof. Šest. 18: Veseligrada. 20: Tržiški večer. 22: Poročila.

10. dec. (poned.). 12.30: Reproducirana glasba in borzna poročila. 19: Francoščina, poučuje dr. Leben. 19.30: Zdravstveno predavanje. 20: Slike iz svete dežele, poje pevsko društvo „Sloga“. 22: Poročila.

ZAHVALA.

Ob prebridki izgubi dragega našega očeta

Šimna Riedl

se iz srca zahvalujemo vsem ljubim prijateljem in znancem, ki so ga obiskali ob bolezni in smrti in ga spremili na zadnji poti na dan pogreba. Zahvaljujemo se zboru pevcev, ki mu je zapel na domu in na grobu ter č. g. dr. Zeichnu za njegove poslovilne besede. Zahvaljujemo pa se tudi za vse izraze sočutja z nami. Hvala vsem!

Žaluoja družina Žibernikova
v Podkraju.

124

Franz Siebert

Stauderhausu zraven cerkve sv. Duha v Celovcu. trgovina za cerkvene sveče, olje za večno luč, mirao goreči stenji, kadilo, oglje za kadilnik. Voščeni odpadki, sirov ali kuhan vosek se kupuje. ☞

Vabilo

Izobraževalno in pevsko društvo „Zvezda“ priredi dne 9. decembra 1928 v Domu sv. Jožefa v Hodišah igro

Junaške Blejke

Začetek ob pol treh popoldne. Sodeluje pevski zbor.

K obilni udeležbi vabi

„Zvezda“.

Kolarski pomočnik

star 18 let in zdrav, izučen posebno v kmetijsko-kolarski stroki, se priporoča cenj. g. mojstrom proti zmerni plači. Naslov se izve v upravnistvu.

Izšla je

Blasnikova

111

Velika Pratika

za navadno leto 1929,

ki ima 365 dni.

„VELIKA PRATIKA“ je najstarejši slovenski kmetijski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj vpoštevan in je še danes najbolj obrajtan. Letoŕnja obsirna izdaja se odlikuje po bogati vsebini in slikah.

„VELIKA PRATIKA“ je najboljši in najcenejši družinski koledar.

Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5D. Kjer bi jo ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri:

J. Blasnika naslednikih

tiskarna in litografični zavod.
Ljubljana, Brez šte. 12.